

Sygn. akt III Ca 634/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

Protokolant Monika Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko M. S.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 sierpnia 2014 r., sygn. akt IV RC 653/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Magdalena Balion-Hajduk SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 634/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem 25 sierpnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach ustalił, iż obowiązek alimentacyjny G. S. względem M. S. orzeczony wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 września 2005 roku w sprawie I RC 1316/03 wygasł z dniem 1 września 2014 roku, zniósł między stronami koszty postępowania. Powód G. S. domagał się uchylenia z dniem 16 października 2013r. przez sąd jego obowiązku alimentacyjnego względem pozwanej M. S..

W odpowiedzi na pozew pozwana M. S. uznała roszczenie powoda za niezasadne, gdyż - jak wskazała - jest osobą ubogą i niepełnosprawną. Pismem z dnia 5 marca 2014r. pozwana sprecyzowała swoje stanowisko o tyle, że zażądała od sądu poza oddaleniem powództwa także przedłużenia obowiązku alimentacyjnego powoda.

Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem z 30 września 2005r. w sprawie o sygn. I RC 1316/03 Sąd Okręgowy w Gliwicach rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron. Sąd nie orzekł o winie za rozkład pożycia małżeńskiego, ponadto zasądził od powoda na rzecz pozwanej alimenty w kwocie po 100 złotych miesięcznie, poczynając od miesiąca, w którym

uprawomocnił się wyrok w miejsce alimentów ustalonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrołęce z 11 września 2001r. (sygn. akt III RC 603/00). Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dwójką wspólnych dzieci stron Sąd powierzył powodowi. Orzeczenie uprawomocniło się z dniem 22 października 2005r.

Pozwana w chwili obecnej ma 47 lat, nie pracuje, wychowuje 6 letnie dziecko. . Na utrzymaniu ma dwójkę dzieci, na niedoczynność tarczycy oraz leczy się na schorzenia które nie pochodzą ze związku małżeńskiego z powodem. Pozwana nie zawarła nowego małżeństwa. Nie ma majątku, korzysta z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (300-400 złotych miesięcznie) oraz otrzymuje alimenty od ojca dzieci (300 złotych), z którym nie prowadzi gospodarstwa domowego.

Powód ma 47 lat, jest emerytem górniczym, otrzymuje emeryturę 4477 złotych netto miesięcznie. Po rozwodzie z pozwaną zawarł nowy związek małżeński, z którego nie ma dzieci, jego żona nie pracuje. Wychowywał dwoje dzieci stron bez udziału pozwanej. Powód zaciągnął zobowiązanie finansowe, by móc spłacić pozwaną z tytułu podziału majątku, co uczynił w grudniu 2013 r. przekazując jej 55000 złotych. Powód płaci sporne alimenty w kwocie 100 złotych miesięcznie na rzecz pozwanej.

Sąd Rejonowy uznał, że obowiązek alimentacyjny powoda względem pozwanej rzeczony wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 września 2005 roku w sprawie I RC 1316/03 wygasł z dniem 1 września 2014r. Wskazał, że podstawą obowiązku alimentacyjnego między byłymi małżonkami jest art. 60 § 1 k.r.o., zgodnie z którym małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzionego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego, zaś zgodnie z art. 60 § 3 k.r.o. obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa lub też - gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia - obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni. Zdaniem Sądu Rejonowego nie zachodzą w sprawie żadne wyjątkowe okoliczności, które sprzeciwiałyby się ustaleniu - zgodnie z przyjętą przez ustawodawcę w tym przedmiocie regułą - iż obowiązek alimentacyjny powoda względem pozwanej ustał po myśli art. 60 § 3 k.r.o. W orzecznictwie wskazuje się, że nie są wyjątkowymi okolicznościami stopniowy ubytek sił, dolegliwości i schorzenia byłego małżonka, dotyczące go w miarę upływu życia. Wyjątkowymi okolicznościami, o których mowa, są nie tylko nagle zdarzenia – wypadki powodujące kalectwo, ale również niektóre choroby, wywołujące silny rozstrój zdrowia (np. prowadzące do poważnych operacji). Pięcioletni termin upłynął już w 2010r., Sąd Rejonowy ustalił, że obowiązek alimentacyjny wygasł dopiero z dniem 1 września 2014r., ponieważ powód łożył na rzecz pozwanej alimenty przez cały okres po wydaniu orzeczenia rozwodowego, w tym po roku 2010 i po wniesieniu powództwa. Oznacza to, że powód dobrowolnie przyjął na siebie w sposób dorozumiany zobowiązanie dalszego alimentowania pozwanej aż do czasu przesądzenia postawionej w pozwie kwestii wyrokiem sądownym.

Pozwana w apelacji zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając naruszenie przepisów postępowania tj. art. 27 i art. 32 k.p.c. poprzez rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, podczas gdy sądem właściwym w przedmiotowej w przedmiotowej sprawie jest Sąd Rejonowy w Ostrołęce jako sąd właściwy wg właściwości ogólnej- sąd miejsca zamieszkania pozwanej jaki sąd właściwy wg właściwości przemiennej sądu miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do alimentacji, zarzuciła też błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że brak jest podstaw do przedłużenia obowiązku alimentacyjnego, mimo że w przedmiotowej sprawie nastąpiły wyjątkowe okoliczności uzasadniające przedłużenie obowiązku. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa o uchylenie obowiązku alimentacyjnego i przedłużenie obowiązku alimentacyjnego wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 września 2005r. , ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzupełnieniu apelacji pozwana zarzuciła też Sądowi, że Sąd orzekł wyłącznie o wygaśnięciu obowiązku alimentacyjnego, jednakże nie zawarł żadnego rozstrzygnięcia dotyczącego przedłużenia obowiązku alimentacyjnego zgodnie z żądaniem strony pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja musiała odnieść skutek, aczkolwiek nie wszystkie zarzuty w niej podniesione zasługiwały na uwzględnienie.

Przed wszystkim nieuzasadniony jest zarzut naruszenia przepisów art. 27 i 32 k.p.c., ponieważ zarzut niewłaściwości miejscowej w niniejszej sprawie z mocy art. 202 k.p.c. jest spóźniony. Zgodnie z art. 202 k.p.c. niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod uwagę tylko na zarzut pozwanego zgłoszony i należyte uzasadniony przed wdaniem się spór co do istoty sprawy. W niniejszej sprawie pozwana złożyła osobistą odpowiedź na pozew, w której odniosła się do merytorycznie do żądania pozwu, przedkładając wnioski dowodowe. Dopiero w następnym piśmie procesowym skierowanym przez ustanowionego w sprawie jej pełnomocnika pełnomocnik pozwanej złożyła zarzut niewłaściwości miejscowej, jednakże w świetle zajętego wcześniej stanowiska przez pozwaną w odpowiedzi na pozew stanowiącego wdanie się spór co do istoty, ten zarzut należało uznać za spóźniony, a tym samym również zarzuty apelacji w tym zakresie nie zasługują na aprobatę.

Pozostałe zarzuty dotyczące nieuwzględnienia wniosku pozwanej o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego zasługują na uwzględnienie. Sąd Rejonowy bowiem nie nadał t żądaniu przedłużenia obowiązku alimentacyjnego powoda wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 września 2005 roku względem pozwanej na dalszy czas nieoznaczony należytego biegu. Żądanie to zostało zawarte w piśmie pełnomocnika pozwanej z dnia 5 marca 2014 roku i pismo to zgodnie z art. 204 § 1 k.p.c. należało potraktować jako powództwo wzajemne zgłoszone w terminie - przed pierwszą rozprawą. Sąd Rejonowy jednak nie nadał temu żądaniu właściwego biegu. Zgodnie z art. 60 § 3 k.r.o. ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd na żądanie uprawnionego może przedłużyć termin pięcioletni obowiązku dostarczenia środków utrzymania małżonkowi który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, a wobec którego obowiązek wygasa z upływem pięciu lat od orzeczenia. W takiej sytuacji małżonek, na rzecz którego zasądzone alimenty może dochodzić przedłużenia tego terminu na podstawie wyżej powołanego art. 60 § 3 k.r.o. tylko w drodze powództwa, a nie w drodze zarzutu w sprawie o ustalenie że obowiązek alimentacyjny wygasł (=tak uchwała Sądu Najwyższego z 26 lutego 1970 roku sygn. III CZP 108/69, która nadal zachowuje swoją aktualność).

Sąd Rejonowy, pomimo iż w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia odniósł się do przesłanek wymienionych w art. 60 § 3 k.r.o. i ocenił czy w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do przedłużenia obowiązku alimentacyjnego powoda względem pozwanej, to jednak wiążące dla strony i dla Sądu Okręgowego są rozstrzygnięcia zawarte w wyroku. Żądanie to mimo prawidłowego jego zgłoszenia nie zostało w niniejszej sprawie rozstrzygnięte, co w decydujący sposób rzutuje na ocenę powództwa powoda wytoczonego przeciwko pozwanej.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty z na mocy co 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Rejonowy ponownie rozpoznając sprawę nada właściwy bieg zgłoszonemu żądaniu pozwanej i oceni je w oparciu o zgłoszone dowody i wyda rozstrzygnięcie.